

A lap annak idején ötezer példányos megjelenésre kapott engedélyt. Időközben azonban előfizetőink száma túlhaladta ezt a határt, s olvasótáborunk ötezer-hétszáz előfizető körül állandósult. Ezzel elégedettek is lehettünk.

Befejezésül szeretném érzékeltetni néhány idézettel a könyvtárosoknak lapunkról alkotott véleményét. 1971-ben, a Könyvtáros húszéves jubileumára írta Szabó Gyula: „A Könyvtáros az utóbbi tíz évben elsősorban azáltal vált a magyar könyvtárügy kitűnő szaklapjává, hogy írásai a szocialista művelődéspolitikai egységében fogantak. Úgy találta meg helyét a közművelődésben, hogy benne a szakmai feladatok művelődéspolitikával ötvöződtek és annak szolgálatába álltak. Ez a lap legnagyobb érdeme. Ezt a szemléletet én a Könyvtárostól tanultam.”

Ugyancsak a húszéves jubileumra írta Arató Attila: „Az őszinte és természetes munkatársi viszony — ez a lap legnagyobb érdeme. Mindannyian szerkesztjük, írjuk és olvassuk... Az érzékenység jellemző a folyóiratra. Mindig 'ráérez' a bennünket foglalkoztató legfontosabb gondokra. Ezért jó a lap. Nem elvont elméleti megfontolások, hanem a könyvtárügy tényleges állapota, fejlődése és követelményei alapján szerkesztjük... Egyengeti a könyvtáros közvélemény egységessé válásának útját, egybe tudja vetni az irányító szervek és a gyakorló könyvtárosok álláspontját.”

Mindezek elmondása után ide kívánczok egy megjegyzés. Véleményünket mindig bátran kifejtettük, s cikkíróinkat is arra ösztönöztük, hogy álláspontjukat egyéni hangon, belső meggyőződéstől fűtötten mondják el; állásfoglalásaink mégsem jelentettek soha különvéleményt. Egész tevékenységünk fegyelmezett *csapatmunkának* volt szerves része, amely összhangban volt az irányítók és a könyvtári mindennapok munkásainak álláspontjával.

*

Végül még annyit, hogy a megelégedettség kényelmes érzése soha nem töltött el bennünket. Működésem utolsó éveiben például magam is láttam egy újabb megújulás szükségességét, ezt azonban többfajta megfontolásoól is utódomra hagytam. A frissebb szem jobban észreveszi az új követelményeket.

Páldy Róbert

Tiszta profillal — tiszta lappal

Jelentés a Könyvtáros utolsó négy évről (1977—1980)

„Nem arra van szükség, hogy más cím alatt (szinte kalózzalobogó alatt) egy újabb irodalmi lapot szerkesszünk, hiszen a könyvtárosoknak kötelességük forgatni az irodalmi folyóiratokat...” (Sebestyén Géza: Tíz éves A könyvtáros = A könyvtáros 1961/6. sz. 323. l.)

A Könyvtáros jelene azzal a közelmúltbeli ténnyel kezdődött, hogy a folyóirat 1977. január elsejével profilváltást hajtott végre. Mivel az azóta eltelt több mint négy év már elvezet minket a mába, amelyben élünk, és amelyet eseményeinek részese óhatatlanul is elfogult tekintettel szemlél, a krónikás talán akkor cselekszik a legjobban, ha visszaszórolja lobogásának lángjait, és beszámolóként írja tovább a folyóirat történetének lapjait...

Profil és környezet

A Könyvtáros 1977 januári számát kézbe véve az olvasó meggyőződhet arról, hogy a lap bevonta a Sebestyén Géza által tizenöt évvel előbb kifogásolt irodalmi kalózzalobogót, és tiszta profilú könyvtárügyi szakfolyóirattá vált. Ettől kezdve így jellemezhető: *a Könyvtáros a magyar könyvtárügy, könyvtári élet tájékoztató folyóirata*. Ez azt jelenti, hogy érdeklődése az egész könyvtárügyre, annak minden területére és valamennyi életmegnyilvánulására kiterjed, azonban problémálatásának uralkodó vonása a hangsúlyozott tájékoztatási szempont, az informatív közlés igénye. A lap fő törekvése az, hogy a könyvtárpolitika által kitűzött feladatok megvalósí-

tására ösztönözzön, a központi irányelveket, elképzeléseket az érdekeltekhez közvetítse, szétsugározza, illetve a könyvtárakban folyó tevékenységet, életmegnyilvánulásokat híven tükrözze, az intézményekből érkező jelzéseket felfogja, visszacsatolja, s mindezzel megbízhatóan segítse a könyvtárak irányításáért felelős szervek helyzetismeretét, megalapozottabbá tegye döntéseiket. Ezenfelül a lap — tekintettel igen széles olvasótáborára — a mindennapi munka tapasztalatainak kicserélésére hivatott fórum is kíván lenni. Könyvtárpolitikai fórum, tájékoztató orgánium, módszertani segédeszköz, mozgalmi folyóirat, a könyvtárak mindennapos munkaeszköze — e szerepeket vállalta az elmúlt több mint négy évben, és vállalja a jövőben is.

A szerkesztés során természetesen figyelembe veszi a könyvtárügy egyéb szakfolyóiratainak — történeti, elméleti, szakágazati, területi orgánumainak — létét is; ezektől azonban megkülönbözteti az a jellegzetessége, hogy a Könyvtáros nem ismer sem témaválasztási, sem területi korlátokat — természetesen olyan megszorítással, hogy témáinak kiválasztásában és tárgyalási módjában mindig a már említett informatív, tájékoztató nézőpont és igény vezérli. Figyelembe kell vennie továbbá azt is, hogy a havonta kinyomtatott öt és félezer példányából a legtöbb a közművelődési könyvtárakba jut el, s mivel e könyvtárak fejlődése egyenletlen, a Könyvtárosnak velük kapcsolatban ma is vállalnia kell „direktebb” módszertani feladatokat és esetenként olyan, helyi jelentőségű, kisebb, „életjel” típusú írások, témák gondozását, illetve közlését, amelyeket a fejlettebb területek vonatkozásában már elhárít magától.

Témák, számok, arányok

A profiltisztítás következtében a Könyvtáros terjedelmének körülbelül harminc százaléka új elképzelések megvalósítására szabadult fel. A nagyobb lehetőségeket a lap elsősorban a *könyvtárügy és a társadalom kapcsolatainak* felderítésére, a társadalmi háttér megrajzolására, a társadalmi igények közvetítésére, a fenntartói érdekelttség és követelmények kipuhatólására és a szakma önismeretének javítására, „öntükrenek” felmutatására használta fel.

Megindította például a *Megkérdeztük a fenntartókat* című rovatát, amelyben — interjúk formájában — a könyvtárak gazdái mondják el véleményüket könyvtárukról, a vele szemben támasztott intézményi és közösségi, társadalmi követelményekről. E rovatban az egyetemi rektoroktól a főiskolai főigazgatókon keresztül a gyár-igazgatókig, a szakszervezeti bizottsági titkárig és a falusi tanácselnökig az elmúlt négy évben tizenketten nyilatkoztak meg, s a sorozat napjainkban is folytatódik.

A *Vallomások a könyvtárról* címmel nyitott új rovat célja, hogy keretében a társadalom különféle foglalkozású és életkorú ismert személyiségei áttekintsék a könyvtárhoz való viszonyukat, megírják, milyen könyvtárkép (divatos szóval: imago) él bennük; könyvtárhasználók-e ma is, s ha nem, mi ennek az oka. A sorozatban 1977-től az elmúlt év végéig 57 írás jelent meg a következő foglalkozási ágak ismert, véleményformáló személyiségeinek tollából: politikus, az állami vezetés tagja, bíró — 5; publicista, újságíró, rádióriporter — 10; író, költő, irodalomkritikus, irodalomtörténész — 21; színművész — 5; képző-, illetve iparművész, műtörténész — 6; építész — 2; zeneszerző — 1; orvos — 4; mérnök — 1; sportoló — 2. E sorozat párja az 1979-ben indított *Beszélgetések a könyvtárról* című rovat, amelyben interjú keretében *tudósok* nyilatkoznak a könyvtárakkal, mint természetes műhelyintézményekkel szemben támasztott követelményeikről, a könyvtári szolgálat és rendszer erényeiről, gyengéiről, a fejlesztési követelményekről. Az első évben 12, 1980-ban 15 társadalom-, illetve természettudós, akadémikus, egyetemi tanár véleményének adott hangot a folyóirat.

E rovat könyvtárügyi párja a *Könyvtárak — műhelyek* sorozat, amelynek cikkei a tudományos munka könyvtári-intézményi háttérét kívánják felderíteni: hol vannak már meg azok a teljesítmények, amelyek a könyvtárt mint a tudományos élet nélkülözhetetlen háttérintézményét jellemzik; ezekben az intézményekben milyen, a falakon kívülre is ható tudományos tevékenység folyik, mennyire számíthat rájuk a tudományos kutatás, de a szakmai — könyvtári, informatikai — tudományosság is. A műhelysorozatban eddig bemutatott tíz kutatóhely részben a nagy intéz-

ményeket képviseli, részben pedig területi metszetet kínál: például ilyen a szegedi műhelyről írt vagy a miskolci műhely körvonalait felvázoló írás, és a tervekben szerepel a debreceni műhelytevékenység bemutatása is. Természetesen az egyedi intézményi bemutatások sora sem zárult még le: adós például a folyóirat a budapesti Egyetemi Könyvtár és az Országgyűlési Könyvtár műhelyének megismertetésével. (Hogy kisebb könyvtár is belekerülhet a sorozatba, a Jászberényi Városi-Járásai Könyvtárról megjelent cikk bizonyítja: a környezet helyismereti-helytörténeti bázis-intézménye és az országos olvasáskutatás műhelye egyaránt lehet ilyen nagyságrendű könyvtár is — mint ez a könyvtárról írt elemzésből kiderült.)

A könyvtárügy társadalmi beágyazottságának felderítése a célja az új, frissen lett városok könyvtárügyével foglalkozó sorozatnak, az *Új városok könyvtárainak*. Az 1977 óta várossá lett valamennyi településünket „megmérte” a lap, méltó-e könyvtára is a városi rangra, s ha lemaradást tapasztalt, szólt arról is, mik a teendői a fenntartónak és az intézménynek a városi minőség eléréséhez. — A könyvtárosok társadalmi helyzetének, a szakma megbecsülésének (meg nem becslésének) „bemérését” szolgálták a könyvtárosság társadalmi presztízsét puhatoló cikkek, a jövőt kémlítették a könyvtárosok jövőképeiről szóló írások. A Magyar Könyvtárosok Egyesületének tevékenységével és az egyesület vándorgyűlésein tárgyalt kérdésekkel rendszeresen foglalkozott a folyóirat.

Helyet teremtett a Könyvtáros — főleg *Látókörnek* nevezett részében — azoknak a cikkeknek is, amelyek célja a könyvtárosok közművelődési szemléletének támogatása, a könyvtárügy nyitottságának érzékeltetése, a közművelődéspolitikai minél szélesebb körű megismertetése. Ebből a célból már 1977-ben cikkeket közölt a közgyűteményi kapcsolatokról; bemutatta, illetve bemutatja valamennyi helyismereti folyóiratunkat; megismertette és megismerteti a könyvtárakat olyan intézményekkel, szervezetekkel, mint például a TIT, az MTI, az MRT Kutatóközpont, a Múzeumi Restaurátor- és Propaganda Központ, a Népművelési Intézet, a különféle levéltárak, múzeumok és ezek könyvtárai — nem utolsósorban azért, hogy a könyvtárak tudomást szerezzenek a kereskedelmi forgalomba nem kerülő értékes kiadványokról, s az így kapott információk alapján is szélesíthessék dokumentumbázisukat. Hasonló, figyelemfelkeltő célból íródott a Könyvtáros glossza jellegű rövid írásainak (*Láttuk, Hallottuk, Nem látjuk, Olvastuk* stb.) legtöbbje is. A *Könyvtáros galériájának* egyformán van látókörtágító, lexikonpótló, állománygazdagító és a lapot színesítő, élenkítő szerepe.

Az olvasáskutatással, az évfordulókkal, az olvasómozgalmi akciókkal, az olvasótáborokkal, az elmaradottabb rétegekkel (cigányok), a gyermekekkel, a munkásokkal, a nemzetiségi lakosság ellátásával, a hátrányos helyzetű olvasók szolgálatával, valamint az olvasószolgálat és a könyvtárhasználat, továbbá a propaganda általánosabb kérdéseivel, illetve részletkérdéseivel foglalkozó cikkek nagy száma (1977-ben 51, 1978-ban 49, 1979-ben 33, 1980-ban 39) szintén a folyóiratnak a témakör iránti folyamatos figyelmét bizonyítja. A négy év alatt a könyvtárhasználattal foglalkozó írások csoportján belül 35 olyan cikk jelent meg, amelynek tárgya a gyermekek ellátása, szolgálata volt, a munkások könyvtárhasználatáról 28, a nemzetiségieké-ről 4, a hátrányos helyzetűekéről 6 írás szólt.

A szakmai és az emberi tapasztalatok, valamint a könyvtártörténet gazdag tárháza az élő, de pályájukat már befejezett könyvtárosokat bemutató interjúsorozat, a *Könyvtáros sorsok — könyvtáros pályák*, illetve a már elhunyt könyvtárosok munkásságát történetileg értékelő *Könyvtárosok és bibliográfusok* című rovat. Az elsőben 32, a másodikban 40 cikk jelent meg az elmúlt négy évben, és a magyar könyvtárosok arcképcsarnokának megteremtése tervszerűen folytatódik a jövőben is. A *Könyvtárak történetéből* című, a folyóirat régebbi korszakában is meglévő rovat nem a rendszeres, teljességre törekvő könyvtártörténet fóruma kíván lenni, hanem első-sorban a magyar könyvtárügy helyi hagyományainak (olvasókörök, munkásegyletek, régi iskolai könyvtári gyűjtemények) ápolása a feladata, továbbá az, hogy publikációs lehetőséget teremtsen a közérdekűbb rész kutatásoknak. E rovatban 1977-től 1980-ig 19 közlemény jelent meg.

A tartalmi arányosításra való törekvések jegyében a *szak- és tudományos könyvtárak* témáinak gondozásában is előbbre lépett a folyóirat az elmúlt években: 1977-

ben 27, 1978-ban 28, 1979-ben 43, 1980-ban 50, összesen tehát 148 szakkönyvtári közleményt publikált. A szak- és tudományos könyvtári témák jelenléte a lapban nem a közművelődési könyvtárak témáinak kárára történt, mivel ugyanebben az időben a *közművelődési könyvtári* cikkek száma 418 volt. A folyóirat a jövőben is figyelembe kívánja venni a szak- és tudományos könyvtáraknak a számarányuknál nagyobb jelentőségét, a magyar könyvtárügyben játszott meghatározó szerepüket. A szakkönyvtárak különösen gyakran kaptak helyet az olyan rovatokban, mint például a *Bemutatjuk...*, a *Könyvtárak — műhelyek*, a *Megkérdeztük a fenntartókat*, a *Könyvtáros kislexikona*. A *Továbbképzés* rovatban ötrészes informatikai bevezetőt adott a lap 1977/78-ban, 1978-ban pedig megkezdte a szakkönyvtárak éves statisztikai adatainak közlését is, hogy a csaknem két évtizede rendszeresen megjelenő közművelődési könyvtári országos statisztikai táblázatokkal együtt teljes képet adjon az olvasónak könyvtárügyünk számokkal kifejezhető helyzetéről.

A *közművelődési könyvtárakról* 1977 és 1980 között megjelent írások a következőképpen oszlanak meg a különféle könyvtárak között: megyei könyvtárak — 29; városi, városi-járásai könyvtárak — 98; községi, tanyai könyvtárak — 50; szakszervezeti könyvtárak — 70; gyermek- és iskolai könyvtárak — 51.

Ugyanebben az időben — valamennyi könyvtártípusra vonatkozóan — 91 bibliográfiai, illetve az állománnyal és a feldolgozással foglalkozó, valamint 32 könyvtár-építési, -berendezési, technikai kérdésekről szóló írást közölt a folyóirat. A könyvtár-építési közlemények száma azonban a régebbi korszakokhoz viszonyítva nem mutat megfelelő emelkedést — elsősorban személyi okokból: az új, hivatott könyvtáros-építész szakemberek rendszertelen jelentkezése miatt.

A mindenkit érdeklő könyvtárpolitikai, irányítási, képzési, kutatási cikkek, beszámolók és összefoglalások száma 1977-től 1980-ig állandóan emelkedett — az 1977. évi 35-ről az 1980-as 91-re —, s összesen 235, átfogó témájú írás jelent meg a folyóiratban.

A *Látókörben* lehetőség nyílt a *külföldi kitekintés* fokozására is. A külfölddel és a nemzetközi együttműködés kérdéseivel 57 írás foglalkozott az elmúlt négy évben. A szerkesztőség tudatosan törekszik arra, hogy a külföldi könyvtárügyről *eredeti* cikket közöljön, magyar szerző szemével láttassa a külföldi szakmai problémákat. 1978-ban *Csúry István* kitűnő áttekintésével megindította az azonos alapelveken nyugvó *Merre tart a világ könyvtárügye?* eszmei címet viselő sorozatát, amely a világ könyvtárügyét az elmúlt két-három év szakajtójának — minden tárgyalat ország saját szakfolyóiratainak — tükrében mutatja be. A folyóirat legközelebbi terveiben Olaszország és a Német Szövetségi Köztársaság könyvtárügyét foglalkoztató kérdések szemléje szerepel.

A Könyvtáros új törekvéseiből fakad, hogy rendkívül nagy mértékben megnövelte nemcsak informatív cikkeinek, hanem a közvetlen információinak számát is. Ezt a „magyinformációkat” tartalmazó rovatok számának gyarapodása és az ilyen közlemények számbeli növekedése egyaránt bizonyítja — lásd például az *Események... krónika...*, a *Pótlások a lexikonokhoz*, a *Könyvtáros kislexikona*, a *Könyvtáros galériája*, a *Helytelenül — helyesen*, a *Kérdezz — felelek* rovatokat, a glosszákat, a recenziókat, a szakfolyóiratszám-ismertetéseket —, továbbá igazolja a „kisinformációk”, hírek számának nagyarányú emelkedése is. Például 1977—1980-ban 45 jogi jellegű *Kérdezz — felelek*-közlemény, 17 kislexikon-cikk, 139 szakmai könyv-ismertetés, 213 könyvtári híradó- és szakfolyóiratszám-ismertetés, 554 kiadványról szóló kishír (annotáció) jelent meg, 531 periodikus kiadványt pedig cím szerint regisztrált a lap. Ugyanebben az időben 390 hír, hír jellegű kisinformáció foglalkozott a könyvtári élet különféle eseményeivel. 1980 novemberétől kezdve az értekezletek havi naptárával is bővült a hírovtat. A *folyóirat az elmúlt négy évben valamilyen formában minden könyvtári kiadványt regisztrált, ami eljutott hozzá.*

Kapcsolatok — szerzők — viták — műfajok

A Könyvtáros nyitottabbá és személyesebbé vált, s ezt az olvasótábor érzékeli és értékeli is. A lap iránti bizalom egyik jeleként érdekvédelmi, jogi ügyekben rendszeresen fordulnak hozzá: a jogi jellegű *Kérdezz — felelek* rovatban például 1975-

ben mindössze egy, 1976-ban pedig egyetlen közlemény sem jelent meg; viszont 1977-ben 10, 1978-ban 12, 1979-ben 9, 1980-ban pedig 14 jogi kérdésre adott választ a folyóirat. A megbecsülés másik jeleként rendszeresen érkeznek a meghívások szerkesztőségi ankétokra is: 1977-ben 3 vidéki, 1 budapesti; 1978-ban 4 vidéki, 1 fővárosi; 1979-ben 1 vidéki; 1980-ban 6 vidéki és 1 fővárosi ankéttra került sor — többnyire a Magyar Könyvtárosok Egyesületének helyi szervezete által rendezett, tehát könyvtárközi jellegű beszélgetésekre.

A folyóiratba 1977-ben 219-en, 1978-ban 223-an, 1979-ben 229-en, 1980-ban 225-en, összesen tehát 896-an írtak. (Csupán 1980-ban 113 új szerző jelentkezett.) Ha a szerzők sorából kivesszük a szerkesztőség tagjait (8), valamint a külföldieket (3), és megvizsgáljuk, mekkora a többször, több évben is publikálók száma, a következő érdekes adatokat kapjuk: Mind a négy évben írt a folyóiratba 24, három évben 51, két évben írt 92, csak egy évben adott írást 431. A Könyvtárosnak tehát a négy év alatt összesen 598 külső szerzője volt, s ha közülük leszámítjuk a nem könyvtárosokat, kiderül, hogy a főhivatású magyar könyvtárosok körülbelül 8 százaléka írt a folyóiratba. A szerzők körének további tágítását kívánta elérni a lap azzal is, hogy a Művelődési Minisztérium segítségével pályázatot hirdetett a Könyvtáros megindulásának 30. évfordulója alkalmából. A pályázat eredményét később hirdetik ki; remélhetőleg új nevek is fel fognak tűnni a pályázat jóvoltából a lap hasábjain.

A szerzők lakóhely szerinti megoszlása, a budapesti és a vidéki cikkírók aránya különösen 1978 óta javult, százalékkal kifejezve 1977-ben 63:37; 1978-ban 58:42; 1979-ben 53:47; 1980-ban 56:44 volt. A megyék közül az elmúlt négy évben Csongrád megye vonultatta fel a legtöbb szerzőt, szám szerint 44-et; Hajdú-Bihar a második 38; Szolnok a harmadik 29; Vas megye a negyedik 28 szerzővel. Utánuk már jobban szétszóródik a mezőny: Borsod-Abaúj-Zemplén (22), Győr-Sopron (21), Heves (20), Veszprém (19), Baranya (15) a sorrend — az első kilenc között tehát valamennyi, egyetemmel rendelkező megyének megtalálható. Majd Somogy (14), Komárom (13), Bács-Kiskun és Fejér (11—11), továbbá Pest (10) következnek. A sort Szabolcs-Szatmár (9), Tolna (8), Békés és Zala (6—6), végül Nógrád (5) zárja. A „Tizen Aluliak Társaságából” Békés megmentésére szolgáljon az a körülmény, hogy könyvtáraitól nagyon gyakran írnak a megyén kívüli szerzők is.

Az új külső munkatársak foglalkoztatása a több évtizedes tapasztalatok tükrében egyre nehezebbnek tűnik: okai részben a szakmában és a lap körülményeiben rejlenek, de legalább hasonló mértékben neuralgikus társadalmi jelenségekre is rávilágítanak: az okok között szerepel az utánpótlás bizonytalansága, a könyvtárakba áramló szakképzetlenek növekvő aránya, hiányos felkészültsége; másrészt a könyvtári munkakörök helyenkénti túlzott felaprózódása, továbbá az irányító munkakörökben dolgozók egészségtelenül nagy lekötöttsége, a legtevékenyebbek „túl foglalkoztatása” egyéb, gyorsan elvégezhető, viszonylag jobb kereseti lehetőséget kínál, kevesebb utánajárást igénylő munkákkal, például fordítások, referátumok készítésével, lektorálással, szakértői tevékenységgel, vizsgáztatással stb.

A Könyvtáros az elmúlt négy esztendőben a *hangvétel és a forma* tekintetében is megújulásra törekedett. Növelte például a műfaji változatosságot: körkérdésekkel jelentkezett, több interjú közölt, vitákat kezdeményezett. 1977—1980-ban 83 interjú, 90 vitacikk (például a falusi könyvtári ellátási rendszerekről, az integrációról, olvasószolgálati kérdésekről — lásd az ún. „fruska”-vitát —, az új kötelempéldány-elosztási rendszerről, a hálózati-módszertani munkáról) és 43 glossza jellegű írás jelent meg a lapban. A szerkesztőség 1977-ben 19 szakszervezeti könyvtárost, illetve apparátusbelit szólaltatott meg a szakszervezeti könyvtárügy időszerű kérdéseiről (és ezzel az 1980. évi SZOT elnökségi határozat és az új szakszervezeti könyvtári szakmai irányelvek megszületését is segítette); 1978-ban *Külön vagy együtt* címmel 11 könyvtárost kérdezett meg a szak- és a közművelődési könyvtárak együttműködéséről, ugyanettől az évtől kezdve pedig minden esztendő januárjában 10—11 könyvtárvezetőt, a központi irányításban dolgozó vezetőembert, illetve kiskönyvtári munkatársat szólaltat meg elmúlt évi számvetésével és újesztendei terveivel kapcsolatban.

A lap külső megjelenésében szintén mutatkozik javulás: a Könyvtáros gazdája, a Lapkiadó Vállalat az elmúlt év januárjától kezdve a régebbinél jobb minőségű, fehérebb papírra nyomtatja a folyóiratot, a szerkesztőségben pedig főhivatású tör-

delőt alkalmazott, s remélhetőleg egyéb intézkedésekkel is segíti majd a lap formai megújulását, de tartalmi fejlesztését is.

Merre tart hát a Könyvtáros?

A Könyvtáros által a profilváltás óta kialakított tematikai arányokat és a külföldi könyvtárügyi kérdéseknek, területeknek cikkekkel való táplálását, „lefedettségét” megfelelőnek tartjuk. A lap 1976 végén készített, majd évről évre folyamatosan kiegészített, hosszú távra szóló, de többnyire már a tervezett cikkek címét (tárgyát) is megjelölő tématerve a szerkesztőségnek több évre szóló programot ad, végrehajtása pedig időnként — bizonyos területeken és tárgykörökben — valósággal műhellyé avatja a lapot. Aminek a szerkesztő maga is érzi hiányát, az elsősorban a könyvtárpolitikai elképzeléseket feltáró, egy-egy területen az adott helyzetben és pillanatban gondolkodásra készítő és cselekvésre ösztönző, a könyvtárpolitikai befolyást (divatszóval: orientálást) megtestesítő, illetve a könyvtárügyi irányításnak visszajelző, azt valamilyen fontos jelenségre, összefüggésre — közvetve: intézkedésre — figyelmeztető *publicisztika*, beleértve a „kispublicisztikát” is, tehát annak rövid, frappáns, a mérvadó személyiségek által művelendő, szakmai tekintélyük által hitelesített formáit...

Befejezésül, a mérleg helyett, a szándékok és a tervek ismertetése helyett hadd válaszoljunk egy ma is érvényes ígérettel, amely a *Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Könyvtárosok Tájékoztatójának* 1977. évi 4. számában látott napvilágot a Könyvtáros törekvéseiről: „Mit ígérhet tehát a szerkesztő...? Azt, hogy helyet ad a lapban minden megnyilvánulásnak, amely jó lelkiismerete szerint előreviszi a könyvtárügyet, vagy segít elhárítani valamely akadályt a fejlődés útjából. A Könyvtáros jelentősége és missziója ott a legnagyobb, ahol mint »kollektív szervezőnek és propagandistának« is legtöbbet kell teljesítenie: elsősorban a magukban dolgozó egy-, kétszemélyes könyvtárakban — akár szakkönyvtárakról, akár közművelődési könyvtárakról van szó az adott esetben. Az ő elszigeteltségüket kell elsősorban feloldania a folyóiratnak, megismertetni valamennyiüket az ország könyvtári életével, bekapcsolni áramába, s velük kapcsolatban állandó készenlétben állnia, készen mind az érdekvédelemre, mind az izoláltságból fakadó esetleges szakmai igénytelenséggel szembeni tapintatos fellépésre. Nekik kell úgy szólnia, hogy minél teljesebben és hitelesebben elérkezzenek hozzájuk a kormányzat könyvtárpolitikai és szakmai útmutatásai, elképzelései, viszont visszacsatolódjanak a „közkatonáktól” jövő jelzések, a megalapozott döntésekhez nélkülözhetetlen életjelek és kisinformációk. Ha ez a kétoldalúság létrejön, s ha minden téma — mert minden téma helyet kaphat a Könyvtárosban, ha gondolatilag kiérlelt, és kifejezésmódját tekintve kellően megformált, illetve mint ötlet jó, hasznos cselekvést sugallhat — megtalálja azt, aki jó szóval ki is mondja, a lap mindenkinek használni fog, miközben maga esetleg észrevétlen marad. Ez is a dolga: missziót teljesíteni mindenkifelett, egy jól működő gépezet szerény csavarjának lenni; de időnként ébresztőóraként csörögnie is, sürgős tennivalókat jeleznie, késésekre figyelmeztetnie.”

G. Gy.

Hallottuk

hogy a *Hazafias Népfront* VII. kongresszusának határozata értelmében az országos elnökség mellett megalakult az *olvasómozgalmi munkabizottság*. A munkabizottság elnöke *Fábián Zoltán* (Magyar Írók Szövetsége), titkárságának tagjai rajta kívül *Juhász Róbert*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának osztályvezetője, *Kisfaludi Sándor*, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum osztályvezetője, *Szekeres Zoltán*, a Szakszervezetek Országos Tanácsának munkatársa és *Zöld Ferenc*, a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének főtítkára. A munkabizottság titkára *Maróti István*, az Országos Tanács munkatársa. A bizottság 34 tagja közül 9 könyvtáros.

A munkabizottság első ülésén elfogadta 1981. évi munkatervét és elhatározta, hogy a már működő olvasótábori és kisközösségekkel foglalkozó munkacsoportok mellé megalakítja a nyelvművelő, a könyvpolitikai és a tudományos-fantasztikus irodalommal foglalkozó munkacsoportot is.